

Изслушване на министър Петкова във връзка с решение на МС от 14.10.2020 за изграждане на седми блок на АЕЦ Козлодуй ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по енергетика

ПРОТОКОЛ
№ 58

На 14 октомври 2020 г. в зала „Изток“ се проведе извънредно заседание на Комисията по енергетика при следния

ДНЕВЕН РЕД:

Изслушване на министър Теменужка Петкова във връзка с Решение на Министерския съвет от 14 октомври 2020 г. за изграждане на Седми блок на АЕЦ „Козлодуй“.

Списък на присъстващите народни представители – членове на Комисията по енергетика, и списъкът на гостите се прилагат към протокола.

Заседанието беше открито в 13,05 ч. и ръководено от председателя на Комисията по енергетика господин Валентин Николов.

* * *

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Здравейте, колеги! Откривам заседанието на Комисията по енергетика.

Дневен ред с точка единствена е следният:

Изслушване на министър Теменужка Петкова във връзка с Решение на Министерския съвет от 14 октомври 2020 г. за изграждане на Седми блок на АЕЦ „Козлодуй“.

Добър ден и на министър Петкова.

Благодаря много на министър Петкова, че откликна на тази извънредна точка в дневния ред, предвид Решението на Министерския съвет, което днес беше прието.

Информирам колегите, че се свързахме с министър Петкова, за да ни запознае като ресорен министър във връзка с взетото решение за доклада, изготвен от министъра на енергетиката, за новите мощности на АЕЦ „Козлодуй“, тоест за Седми блок във връзка с решение на Агенцията за ядрено регулиране за площадка № 2, която вече е лицензирана.

Преминаваме към точка първа от дневния ред:

ИЗСЛУШВАНЕ НА МИНИСТЪР ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА ВЪВ ВРЪЗКА С РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ 14 ОКТОМВРИ 2020 Г. ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА СЕДМИ БЛОК НА АЕЦ „КОЗЛОДУЙ“.

Госпожо Петкова, заповядайте да ни информирате за взетото решение на Министерския съвет.

МИНИСТЪР ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря.

Уважаеми господин Председател, уважаеми дами и господа народни представители! Аз на свой ред също бих искала да благодаря за бързата реакция и за възможността да Ви запозная с днешното решение на Министерския съвет, което буквално преди няколко часа, беше взето на редовно заседание.

Решението на Министерския съвет е свързано с това министърът на енергетиката да разреши на Българския енергиен холдинг да влезе в преговори с компании от Съединените американски щати, разработващи най-модерните и най-съвременни технологии в областта на ядрената енергетика, включително и да се запознае с технологията на така наречените малки модулни реактори във връзка с анализ на възможността за реализация на нова мощност на Седми блок на АЕЦ „Козлодуй“.

В основата на това решение на Министерския съвет са няколко основни аспекта. На първо място, това е трайната политика на Европейския съюз, свързана с декарбонизацията на икономиката, зелената сделка с нейните изисквания и всички високи цели и амбиции, които се поставят по отношение постигане до 2050 г. на нулеви емисии.

Това, разбира се, е едно голямо предизвикателство не само за България, а и за всички държави – членки на Европейския съюз, и трябва да се търси съответното решение в тази посока.

Вторият аргумент в посока на това решение са заключенията от Европейския съвет от месец декември 2019 г., с който се прие заключение, на базата на което се дава възможност държавите – членки на Европейския съюз, сами да определят своя енергиен микс. Основен аргумент в тази посока е становището на няколко държави членки, които развиват ядрена енергетика, в това число и България, които са заявили категорично, че ядрената енергия представлява основен гарант за енергийната сигурност на съответните държави и че чрез ядрената енергия всъщност това е една от възможностите за постигане на нисковъглеродна икономика и на беземисионна електрическа енергия до 2050 г.

Наред с това, видно от съобщение на Европейската комисия от 28 ноември 2018 г., Комисията много ясно посочва кои са двата източника за производство на електрическа енергия, които всъщност ще бъдат гръбнака на беземисионната енергия и на декарбонизирането на икономиката. Това именно е производството на енергия от възобновяеми енергийни източници и ядрената енергия. Това е възможността за решаване на проблема с емисиите.

Друг много важен аргумент в тази посока е доклад, който постъпи в Министерството на енергетиката от изпълнителния директор на дружество „АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“. Знаете, това е компания, дъщерно дружество на АЕЦ „Козлодуй“, създадена през 2012 г., като нейният основен предмет на дейност е развитието на нова ядрена мощност на площадка на АЕЦ „Козлодуй“ като за тази цел компанията през последните години развива своята дейност в тази посока – да анализира различните възможности, варианти, да бъде лидер по процедурата, свързана с лицензиране на такъв тип нова ядрена мощност, и всички останали законови процедури, които се изискват в тази посока.

Видно от доклада, който изпълнителният директор на „АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“ представи, става ясно, че през месец април 2019 г. 5-членен състав на Върховния административен съд е взел окончателно решение по отношение обжалването на оценката за въздействие върху околната среда, свързана с изграждането на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“. Знаете, че това обжалване продължи повече от четири години.

През януари месец 2015 г. Министерството на околната среда и водите е предоставило своята положителна оценка по отношение на ОВОС, след което следва обжалване от неправителствени организации. В резултат на обжалването се провеждат съответните процедури в рамките на съдебното производство и на 19 април 2019 г. Върховният административен съд излиза с решение, от което става ясно, че решението на министъра на околната среда и водите е законосъобразно и оценката за въздействие върху околната среда. влиза в сила. На това основание **на 21 февруари 2020 г. председателят на Агенцията за ядрено регулиране е издал заповед, с която е одобрена площадка № 2, за изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“** като в рамките на оценката за въздействие върху околната среда са разгледани три варианта за възможните технологии, свързани със самата екологична оценка, които могат да се използват.

Единият от вариантите е свързан с използване на руската технология АЭС-92. Следващият вариант е свързан отново с използване на руска технология, която е АЭС-2006. Третата хипотеза, предмет на оценка на въздействието, е Реактор IP-1000 – американска технология на компанията „Уестингхаус“.

Това е послужило като основание и Агенцията за ядрено регулиране е издала заповедта, с която е одобрила съответно площадка № 2.

В тази връзка от страна на изпълнителния директор на „АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“, съответно и от АЕЦ „Козлодуй“, и от Българския енергиен холдинг се прави предложение да се даде така да се каже мандат на Българския енергиен холдинг да влезе в преговори с компании от Съединените американски щати, за да бъдат разгледани най-съвременните технологии и възможностите за изграждане на нова ядрена мощност в рамките на съществуващия ОВОС. От Решението на Министерския съвет става ясно, че се дава мандат, включително да се проведат разговори, да се събере максимално широка информация, свързана с разработките на така наречените малки модулни реактори. Съединените американски щати са може би държавата, която е в най-напреднала фаза по отношение на лицензирането на този тип ядрени мощности в САЩ. По информацията, с която разполагаме и това, което колегите от „АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“ са събрали от публичната информация става ясно, че се очаква този процес да приключи до края на 2021 г. и на практика колегите от САЩ са най-напреднали по отношение на тази технология. Това ми даде основание да тръгнем в посока разговори и преговори с тези компании, които разработват тези технологии, имайки предвид, че те са едни от най-авангардните в областта на ядрената енергия. По всяка вероятност те ще бъдат и реактори на бъдещето, така че ще бъде интересно и важно да получим по-голяма и по-обстойна информация в тази посока.

В резултат на всички тези аргументи, които изброих, имайки предвид и политиката, която правителството следва, а именно за това енергийните ресурси да бъдат диверсифицирани, днес Министерският съвет взе това решение, на базата на което министърът на енергетиката ще одобри, ще даде мандат на Българския енергиен холдинг да влезе в преговори с такива компании, да събере необходимата информация, която, надявам се, да ни послужи при разглеждането на възможностите – казвам „проучване“, във връзка с възможностите на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“.

Това е накратко информацията, която мога да Ви предоставя във връзка с днешното решение. Ако имате, разбира се, въпроси, съм готова да отговарям и на тях.

Може би е важно да кажа това, че такова едно решение, тъй като днес имах възможност да чуя мнения, изказани по този въпрос, само да кажа, че този проект не е за сметка на никой друг в областта на енергетиката. Ако има конкретни въпроси по темата, съм готова да отговарям.

Другото, което пропуснах да Ви информирам, е, че Министерският съвет определи срок, в който този анализ трябва да приключи. Това е 31 януари 2021 г. В рамките на този срок се надявам да имаме много повече информация, която колегите от Българския енергиен холдинг и от АЕЦ „Козлодуй“ ще могат да съберат. Така че с тази информация ще Ви запозная веднага, когато тя стане факт. Благодаря Ви за вниманието.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Благодаря, госпожо Министър.

Господин Ерменков искаше да зададе въпрос.

ТАСКО ЕРМЕНКОВ: Госпожо Министър, първо тук искам да поправа в началото изказването – ние нямаме лицензирана площадка на АЕЦ „Козлодуй“, в момента имаме заповед на председателя на Агенцията за ядрено регулиране за одобряване на площадка.

Лицензирането е един много по-следващ етап – окончателното, което включва технологии и така нататък, да не навлизаме в тези подробности. Така че за момента имаме само една заповед за одобряване на площадка № 2. Това е малката част от проблема.

Голямата част от проблема е, че Вие тук в момента, ползвайки тази одобрена площадка – сами споменахте, че тя е одобрена за реактори ВВР, водо-водни реактори, независимо чие производство са, дали са американско, китайско или руско, и изведнъж в рамките на тази площадка Ви се възлага да проучите възможностите за изградени на малки модулни реактори на нея.

Първо, оценката за въздействие върху околната среда не може да покрие малките модулни реактори – може би аз изоставам с моите познания, но не съм чувал да има малък модулен реактор ВВР. Може би някъде, някога ще ги правят. Вие знаете много добре, че малките модулни реактори работят на съвсем друга технология, нямаща нищо общо с ВВР. Другото нещо, на което искам да Ви обърна внимание, е, че Вие казвате, че това не се прави за сметка на другите проекти. Да, в това решение на Министерския съвет не фигурира „Белене“ – за съжаление, не фигурира, защото по срока, който Ви беше поставен – 31 януари 2020 г. за тази нова площадка, можеха да Ви поставят и срок кога да приключите с процедурите за „Белене“, най-малкото онези, които в момента са текущи. А не както ни обяснявахте по-рано, че „Белене“ се разболяло от COVID-19 и поради това не може да бъде реализирано.

Още нещо искам да Ви кажа. Не Ви ли се струва, че по този начин за възлагане на решения за развитието на ядрена енергетика в България – нещо, което Вие във Вашето изложение подчертахте, че е изключително важно, имайки предвид високите амбиции на Европейския съюз за постигане на беземисионна енергетика, начинът, по който се вземат тези решения, ни правят непрогнозируеми в политиката, която провеждаме в областта на такава сериозна тема като ядрената енергетика.

Смятам, че това не може да бъде подход и според мен това, което се прави в момента, е опит да се харесаме на онези външни сили, които биха могли да ни подкрепят, за да се задържим евентуално до едни регулярни избори, колкото и да звучи грубо тук – в Комисията по енергетика никога не сме говорили за политика, но този път просто се налага да го кажа. А тези намигвания на премиера наляво и надясно не знам доколко са здравословни – и за него, и за България, и за българската енергетика.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Благодаря, господин Ерменков.

Колеги, ако имате други въпроси, да ги натрупваме, за да не минаваме към такъв диалог?

Преди да Ви дам думата, госпожо Министър, за да отговорите искам да поправа господин Ерменков – има такива малки реактори, които са водо-водни, има няколко технологии – освен на бързи неутрони, има и такива, но не това е важният въпрос.

Госпожо Министър, аз само искам да вметна – прав е господин Ерменков, това е заповед, следващият етап е лицензирането по принцип, но заповедта е много важен етап. Тя не се взима толкова бързо, защото е на база одобрен ОВОС, който е минал, както и Вие казахте, през всички етапи. Аз смея да твърдя, че Седми блок, общо взето от самото му раждане съпътствам неговото развитие, но идеята е следната. По принцип заповедта, а и решенията на Министерския съвет, а преди това и решенията на Народното събрание казват, че новата площадка на АЕЦ „Козлодуй“ трябва да вземе максимално оборудването, произведено във връзка с „Белене“, защото това беше първоначалната идея. После беше разширена във връзка с предпроектното проучване IP-1000 и, разбира се, към тогавашния момент така наречените 3+ поколение – АЭС-2006, което всъщност е с мощност 1200 мегавата.

Мисълта ми е следната. Искам само да разширя и отговора към господин Ерменков, че там е предвидено за Седми блок, но с възможността за осми блок, където осми блок може да бъде разширен във връзка с технологията, за която говорим – за малки модулни реактори, които могат да бъдат един или няколко вързани във връзка с тази технология, тоест, заповедта на Агенцията за ядрено регулиране дава такава възможност – за развитие и в осми блок, иначе е прав, че технологията е водо-водна, тоест вода под налягане PWR – на английски, но реално погледнато може да бъде развита и с осми блок именно с такива технологии.

Заповядайте, госпожо Министър.

МИНИСТЪР ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря.

Уважаеми господин Председател, уважаеми дами и господа народни представители! Уважаеми господин Ерменков, аз благодаря за коментарите, които направихте. Ще си позволя само няколко нюанса. Безспорно говорим за заповед, на базата на която се определя площадката. А лицензирането се извършва на самия проект. Ние сме много далече от лицензиране на проект и никой не говори за лицензиран проект. Говорим за заповед съгласно Закона за безопасното използване на ядрената енергия. Това е документът, който Агенцията трябва да издаде. На базата на този документ всъщност се определя коя е площадката. Същият документ го има и за площадката на „Белене“, същият го има и за площадка № 2 на АЕЦ „Козлодуй“. А лицензиране ще имаме на проекта, когато се избере какъв ще бъде той.

Понеже тук стана дума – ние наистина не говорим за политика в Енергийната комисия и това наистина е чудесно, и аз благодаря за това, но споменахте, че това са може би някакви опити за оцеляване на правителството. Това категорично не е така.

Аз само ще си позволя да припомня няколко неща. През месец декември 2013 г. е взето Решение на Министерския съвет, на базата на което е даден мандат на Българския енергиен холдинг да води преговори и да сключи споразумение с „Тошиба“, впоследствие и през месец юни 2014 г. – с „Уестингхаус“, за стратегически инвеститор с цел изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ – Седми блок на „Козлодуй“, с технология IP-1000.

След това на 30 юли 2014 г. отново с Решение на Министерския съвет е одобрено Акционерното споразумение, свързано с изграждането на Седми блок на АЕЦ „Козлодуй“, с технология IP-1000. Имайте предвид, че към тази дата оценката за въздействие върху околната среда все още не е била факт, става факт през януари 2015 г.

В това решение от 30 юли 2014 г. се поставя условието, че Акционерното споразумение ще влезе в сила, когато и ако, бъде одобрено следващо правителство. Така че да говорим към днешна дата за определени политически опити и намигвания, както се изразихте, просто не мога да се съглася. Виждате, че тази площадка има своята история и тя не започва от днес.

Така че това е по темата, свързана с действията, които ние сме предприели.

От друга страна, по отношение на Проекта „АЕЦ – Белене“. По този проект има Решение на Народното събрание. Това решение е задължително за изпълнение за всички институции, включително и за българското правителство, така че правителството ще изпълни този свой ангажимент. Вие знаете, че до настоящия момент ние стриктно следваме цялата тази процедура, но сега с оглед ситуацията във връзка с COVID-19 Вие виждате, че целият свят промени дневния си ред и режима си на работа, затруднена е цялата тази комуникация.

Това, което можахме да направим по електронен път, е да изпратим Меморандума, свързан с реализацията на проекта, да изпратим споразумението за конфиденциалност.

Всичко това беше направено и съответно процедурата беше придвижена там, където позволява да се върви по съответния електронен път, така че да се гарантира живота, здравето на хората и да се елиминират определени рискове. Но вече сме на етап, в който ще бъде необходимо тези компании, физически да пребивават в България, за да могат да се запознаят с информацията, която се намира в Националната електрическа компания, в така наречената информационна зала за проекта.

Това изисква физическо присъствие тук на компаниите. Знаете, една част от тях – китайската корпорация SNNC, южнокорейската „Хидро-атомна корпорация“, американската компания „Дженерал електрик“, „Росатом“, френската компания „Фраматом“, по отношение на всички тези държави имаше ограничение, свързани с пътуването и това безспорно наруши целия ритъм на работата.

Така че това е причината, няма друга причина, която да налага забавянето на целия този процес. И пак мога да кажа, че нито един проект в енергетиката не е за сметка на някой друг. Това е – водим се единствено и само от политиката на Европейския съюз по отношение на нисковъглеродната икономика и постигане на нулеви емисии и от стратегията си за диверсификация на енергийните ресурси.

А по отношение на малките модулни реактори, само да направим едно уточнение – никой не казва, че в рамките на този ОВОС ще бъдат построени малки модулни реактори. За всички е ясно, че ако има смяна в технологията, безспорно ще има и нов ОВОС. Но какво пречи да научим нещо повече за тази технология, тя се развива в момента. Тя в момента е на база разработки. Тези разработки показват параметри, които биха могли да бъдат наистина много важни и много съществени от тук нататък. Защо да не получим такава информация в едни преки разговори с компаниите, които разработват тази технология. Нека веднъж и ние да се опитаме да бъдем една крачка напред.

Така че за всички нас е безспорно ясно – има одобрен ОВОС, в този ОВОС са разработени три технологии, едната е американска и двете съответно – руски технологии.

Но това, което ние искаме да направим, е да диверсифицираме енергийните ресурси. Затова тръгваме в посока преговори с компании от Съединените американски щати, за да видим какви са последните разработки в тази област и какво бихме могли да използваме в хода на това проучване. Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Благодаря, госпожо Министър.

Господин Аталай искаше думата.

РАМАДАН АТАЛАЙ: Благодаря Ви.

Господин Председател, уважаема госпожо Министър! Едно кратко отклонение в началото. Вие изразихте задоволство, че не правим политика в Комисията по енергетика. Всъщност ние не политизираме енергетиката, но енергетиката е в основата на политиката и политиката, която това правителство води, свързано с енергетиката, никак не е приятна за България.

Спирам дотук с политическата част и се връщаме на днешното Ви решение. Учудихте цяла България, убеден съм, че и цяла Европа е учудена. Всички тези, които ще четат днешното Ви решение сигурно си задават ред въпроси.

Аргументацията Ви, че вървите в подкрепа на Зеления пакт, развитието на зелената енергия е абсолютно несъстоятелна. Досега всичките Ви усилия, които правихте във връзка със запазването на Маришкия басейн и убеждаването на всички онези, които ще работят още дълги години в рудниците, също с днешното решение ги зачеркнахте.

Задавам си един много прост въпрос. Два блока в „Белене“, Седми блок в АЕЦ „Козлодуй“, още два блока – пет по 1000 мегавата, са 5000 мегавата. България през летния сезон ползва около 3000 – 3500 мегавата мощности. Значи днес Вие тук казвате на всички мощности, които са построени в Маришкия басейн, че повече няма да работят. Защото 5000 мегавата ядрени мощности, които ще построите, те явно ще бъдат и в излишък като енергия и за България. А всички знаем, че и сега построените мощности са някъде около 11 500 мегавата. Това е от гледна точка като мощности.

Следващото, което ни прави впечатление. Няма никаква диверсификация, защото единствено наблягането на производство на електрическа енергия от ядрените блокове е абсолютно в противоречие във всички онези изисквания, свързани с безопасността и намаляване на възможността за употреба на ядрената енергия в света.

Следващото, което е. Защо ще правите една крачка напред, според Вас, в посока на изучаване на нови технологии в ядрената енергия и свързвате винаги руските и американските блокове? Днес Министерският съвет да беше взел решение да изучите иновативните, новите технологии във връзка с развитието на водородната енергия, свързана с декарбонизацията.

Госпожо Министър, аз искрено съжалявам, че не разбрахте и не можахте да убедите премиера, че посоката на развитие на енергетиката в България би трябвало да бъде наистина диверсификация, но диверсификация в източниците – диверсификация в стремеж на намаляване на декарбонизацията, като мине към новите иновативни технологии.

Абсолютно невъзприемливо е днес да разпространявате съобщението, че има лиценз за втора площадка. Няма никакъв лиценз за втора площадка и докато се издаде този лиценз изключително всички онези документи, необходими, когато вземете решение – построяването на новите Ви според Вас иновативни технологии в АЕЦ „Белене“, ще минат 10 години. Впоследствие сложете за строителство в рамките още на 10 години. Значи Вие днес залагате, взимате решения, които моите внуци би трябвало да вземат за развитието на енергетиката.

Според мен имате друга цел. Каква е целта Ви, каква е целта на правителството? Аз не искам да гадая, но искам да Ви кажа, че имам надеждата, когато от Комисията миналата седмица посетихме АЕЦ „Козлодуй“, очаквах Вие да дойдете там. Мисля, че се получи един много сериозен разговор и всички колеги бяхме на едно мнение да се седни и да се вземе наистина полагащото се с уважение решение за развитието на енергетиката, развитието на чистата енергия, имайки предвид преминаване на мариците в паро-газова фаза на производство на електрическа енергия, преминаване към

производство на хидроенергийните производства на Дунава. Тогава не сме обсъждали и 400-те мегавата, които могат да се получават и на Мургаш от вятър.

Има толкова неща, които са български и могат да се ползват – българската местна енергия, за производство на чиста енергия, което е необходимо за България, а Вие изразходвате, създавате институции и организации, занимаващи се и харчат сериозен бюджет, да Ви кажа между другото – да се занимаваме с неща, които не са необходими за България. Занимават се с проучване и с ясна цел, че нито „Белене“ при тези условия може да се построи, нито Седми блок при тези изисквания и тези неща, които в началото сте ги поставили още сега, може да бъде построен.

Моето мнение е, ако е възможно – предайте всичко това на премиера и Министерският съвет да оттегли това решение, за да не тръгне стратегията и развитието на енергетиката в грешна посока, когато Вие сте били министър на енергетиката.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Благодаря.

Предлагам всички да зададете въпросите си, защото министър Петкова бърза във връзка с азерския газ, затова да отговори накрая.

Господин Веселинов.

ИСКРЕН ВЕСЕЛИНОВ: Преди всичко аз няма да бъда толкова негативен като колегата, напротив смятам, че България трябва да продължи да залага на ядрените мощности. ВМРО винаги и изцяло е подкрепяло и Проекта „Белене“ и възможността за изграждане на нова мощност в АЕЦ „Козлодуй“. Разбира се, в условията на ограничен пазар на електрическа енергия, ние трябва да приоритизираме тези проекти и да ги разглеждаме като една съвкупност, тоест решението за АЕЦ „Козлодуй“ може да бъде взето едва след като разговорът за „Белене“ приключи и аз се надявам той да приключи по позитивния начин и да се намери този стратегически инвеститор, който ще го реализира на пазарен принцип, а държавата ще участва с имуществото, което е изградило и с реакторите, които е закупила.

Ако това не се случи обаче, безспорно ние ще имаме реактори за употреба и трябва да вземем решението за АЕЦ „Козлодуй“, когато знаем дали тези реактори няма да ни бъдат, така да се каже, излишни по отношение на „Белене“.

Така че моята позиция е, че трябва да се бърза бавно в този разговор. Не е лошо да се набира информация, не е лошо да се търсят иновативни решения, още повече действително на територията на страната зяят дупки, където някъде е имало стратегически мощности, които в момента не произвеждат в същия този обем, в който са били планирани или в скоро бъдеще няма да произвеждат в тази посока.

Това мога да кажа. Подкрепяме усилията, но нека да бърза бавно в тази посока и да направим нещо, което няма да хаби ресурс и ще оползотвори всъщност всичко, което имаме като ресурси и като държава. Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Господин Костадинов, заповядайте.

АТАНАС КОСТАДИНОВ: Благодаря, господин Председател.

Уважаема госпожо Министър, уважаеми колеги! Няма да скрия, че съм шокиран от новините, които чух и се опитвам да ги осмисля, най-малкото поради две причини. Конкретно ще имам и два въпроса към Вас.

Тезата, че с докладна на трима души, единият от които е Наско Михов – уважаваният изпълнителен директор на АЕЦ „Козлодуй“, а другите са финансов специалист и, извинявайте, защото аз живея в този квартал, бившият зам.-кмет на район „Триадица“ и шеф на „Озеленяване“ също е сред авторите на тази докладна, която обърна енергийната стратегия на България. Говоря за тримата човека, които са в ръководството на „Нови мощности“.

Освен Наско Михов там няма нито един енергетик или човек, който се занимава с енергетика, камо ли да оценява стратегическия и технологичен потенциал – да кажем, на ядрените технологии.

Колеги, сега ние сме големи хора, зрели хора и да твърдим, че една докладна от тези тримата господа е обърнала енергийната стратегия на България, аз поставям това под сериозно съмнение.

Второто ми сериозно съмнение е, че за първи път чувам, че за да се запознае някой със съвременните постижения на определена технология трябва да има решение на Министерския съвет. Казвам това, защото по Вашите думи това е смисълът на решението, взето от Министерския съвет. Имайки предвид функционално как се лицензират в Съединените американски щати подобни технологии, дългото време, етапността и това, че модулните реактори са на една идейна фаза на дизайн, няма изграден съществуващ такъв – Вие знаете по-добре от мен фактологията, че е имало намерение за два, от които единият е отказан, а 10 години забавяне има за единия – останал, който дори не е и изграден. За мен това е, меко казано, несериозно.

Третият ми довод. Разбирам и подкрепям думите на господин Веселинов, но, господин Веселинов, късно е вече: няма позвучен шамар, по-ясна провокация за бъдещите стратегически инвеститори в проекта на АЕЦ „Белене“ от това да им се обяви, че с решение на Министерския съвет България се мисли примерно за трета мощност по не знам си каква технология.

По отношение на финансов анализ, оценката, инвестиционния риск това е такъв шамар, такова предизвикателство за бъдещите инвеститори и за тези, които искат да изградят АЕЦ „Козлодуй“, че за мен това нещо няма аналог. Това поставя и двата въпроса, които искам да задам във връзка с нарастването дела на соларната енергия, което наблюдаваме в последните години, доста сериозно. Във връзка пак с технологичната информация за развитието на водородната технология, вятърните енергии, за които имаме потенциал, вецеве и всички други геотермални, от вълните и така нататък, изключително – съжالياвам за думата, извратено е да говорим за диверсификация като избор на ядрено гориво от една държава, втора или трета държава.

Диверсификацията, госпожо Министър и колеги, не я правим, като купуваме ядрено гориво от различни държави – американско, канадско, китайско, френско, не знам какво било още било или руско, а когато различните енергийни източници по критерии най-добра икономическа и финансова оценка за себестойността и съответно печалбата на държавата. Това е диверсификацията. Така се прави енергиен микс.

Искам да ми кажете освен докладната на тримата членове на ръководството на „АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“ на тези господа, какво в Националния план „Енергетика и климат“ се е променило, за да може, както каза и Рамадан Аталай, 5000 мегавата да се появят ядрени мощности? Какво правим с инвестициите в соларна и друга енергия? Защото Вие казахте, и с това завършвам, че нищо от това, което ще се прави и, дай Боже, да се направи нещо на Козлодуй не отменя другите инвестиции. Аз съм изключително объркан и притеснен. Благодаря.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Преди да Ви дам думата, госпожо Министър, искам само едно уточнение.

Господин Костадинов, само да Ви поправа, защото може да тръгне една несъвсем правилна новина във връзка с борда на „АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“. Първият е Любен Маринов, който идва от Министерството на енергетиката и става изпълнителен директор на „Нови мощности“. Той е финансист и след това завършва енергиен мениджмънт. Вторият, както казахте, е господин Наско Михов – директор на АЕЦ „Козлодуй“. Третият е Георги Добрев, който фактически е бил от АЕЦ „Козлодуй“ в Българския енергиен холдинг, в момента е член на КЕВР. Тоест, да не се получи фалшива новина от това, което казахте.

Господин Таско Ерменков.

ТАСКО ЕРМЕНКОВ: Госпожо Министър, аз искам първо да Ви благодаря, че разяснихте, че няма лицензирана площадка, както и аз го казах в самото начало – че няма лицензирана площадка, и тя не може на този етап да бъде лицензирана, а има заповед за одобряване на площадка. (Реплика на министър Теменужка Петкова.)

Точно така, на базата на ОВОС, който влезе април месец, ако не се лъжа, след като мина последното обжалване и през април вече имаме ОВОС и имаме заповед за одобряване на площадката. За това Ви благодаря.

Но оттук нататък към това, което казаха колегите, още нещо ме притеснява. Съгласен съм, че в Съединените американски щати се развиват нови ядрени технологии, включително малки модулни реактори. Но не само там! Има и други страни, които ги развиват. Еwentуално ако в Решението беше написано да влезе в преговори с компании, развиващи нови ядрени технологии за граждански цели, докато отпадне терминът – Съединените американски щати, сигурно нямаше да говорим за намигвания. Нямам нищо против да се водят и с тях разговори, но не виждам защо с Решението ги ограничавате само дотам? Разбирам и винаги съм адмирал на позицията на САЩ да си защитават интересите на всякакви нива, в това число и политическо, в това число чрез помощник държавен секретар и посланици, но това не ни пречи и ние да си защитаваме нашите интереси, да не си ограничаваме проучванията само до една държава.

Второто нещо, на което искам да Ви обърна внимание. Да, Вие много добре споменахте, че целият процес започва от 2014 г., много добре си спомням как министър Стойнев тогава ходи до Щатите и след това рекламираше реакторите на „Уестингхаус“ в България. Спомням си и моята реакция, тя беше почти аналогична на тази, която е и днес, че не е необходимо да се ограничаваме само до една страна, когато става въпрос за избор на технологии – трябва да търсим най-доброто в света, а то става само чрез сравнения. Но сигурно щях да се съглася с Вас, че следват тази политика, ако веднага след като беше влязло в сила ОВОС и заповедта на Агенцията за ядрено регулиране, Вие веднага бяхте започнали тези процеси. А Вие ги започвате днес! В една друга политическа обстановка, по-различна от тогава. Обяснявам защо правя тези изводи. Това ми дава основание да си помисля, че наистина желанието за изграждане на мощности Ви е движило при създаването на това решение. Преди малко споменах и другата възможност.

И още нещо, на което искам да Ви обърна внимание, което на пръв поглед няма нищо общо с решението, но има общо с енергетиката в България. Струва ми се, че има по-належащи проблеми, които трябва да бъдат решени в момента. Ако не се лъжа, на 26 юни изтече окончателният срок за Директивата 2017/27, ако не се лъжа – за енергийна ефективност, която трябваше да имплементираме. Нищо не сме направили по нея, а очакваме да получаваме пари по Националния план за климат и енергетика без да имаме приведено законодателството си в окончателния модерен вид, в който Европейският съюз очаква по отношение на енергийна ефективност.

Пак Ви казвам, създава се впечатление, че в България енергетиката се решава според конюнктурни проблеми, конюнктурни нужди и конюнктурни болки, без стратегически поглед, без виждане в бъдещето, без да се търси онази последователност, за която говори и господин Искрен Веселинов за това, че ние първо трябва да решим какво правим с тези блокове. Я си представете, че инвеститорите кажат: няма да правя „Белене“! Какво – ще си имаме два блока и ще си купим още два? Без да се обърне внимание, че може би това, което приемате за АЕЦ „Козлодуй“, бих могъл да го възприема нормално, ако беше написано за изграждане на заместващите мощности, които ще са за реактор Пети и Шести, когато те си отидат, нали, да се търсят и тези варианти. Така, хвърлено в пространството, госпожо Министър, извинявайте, е несериозно!

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Госпожо Петкова, заповядайте.

ТАСКО ЕРМЕНКОВ: Изчаках да излязат репортерите, за да го обявя без много публичност.

МИНИСТЪР ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря.

Уважаеми господин Председател, уважаеми дами и господа народни представители, уважаеми господин Ерменков, господин Костадинов, господин Веселинов! Аз благодаря за коментарите, които направихте. Ще се постарая да отговоря на засегнатите теми. Ще си позволя да тръгна от въпроса на господин Костадинов.

Господин Костадинов, Вие споменахте, че сте шокиран от новината, а това, което преди малко коментирахте и за господин Ерменков – няма основание за шокиране. Още през 2013 и 2014 г. има решение на Министерския съвет за изграждане на нова ядрена мощност с технология IP-1000. Решение на Министерския съвет! Нямам спомен да е променяна Енергийната стратегия. Забележете, че тогава все още е нямало и одобрен ОВОС. Не знам откъде идва шокът, но фактите са такива! Така че няма нищо фатално. Ние не взимаме решение за изграждане на нова ядрена мощност, защото то се взема по един друг ред, който е определен в Закона за енергетиката и в Закона за безопасното използване на ядрената енергия. Там има процедура, която предвижда да има съответно министърът на енергетиката да определя каква е необходимостта от нови мощности и какви точно са те. Този опис се публикува в „Държавен вестник“, след което следва решение по чл. 45 от Закона за безопасното използване на ядрената енергия и към това решение по чл. 45 има поредица документи, които законодателят е казал, че трябва да са налице. Така че ние не сме взели решение да изградим нова ядрена мощност. Нека да бъдем конкретни! Да, 2013 и 2014 г. има такова решение. Днес ние не взимаме такова решение. Днес ние взимаме решение да дадем мандат на Българския енергиен холдинг да направи проучване във връзка с технологиите, новите технологии и те са американски, господин Ерменков, не за друго, а защото в рамките на ОВОС е налице американска технология IP-1000. Няма френска технология, която да се коментира. Нали работим в рамките на оценката за въздействие върху околната среда? Така че това е обяснението.

За малки модулни реактори – да, има и други държави, които работят, има разработки в тази посока. Ние сме много далече от това тези реактори да бъдат построени, камо ли в Европа.

И още нещо по повод шока на господин Костадинов. IP-1000 не е бил лицензиран и към момента на взимането на решение за изграждане на тази мощност, не е лицензиран и днес в Европа. Така че няма място за шок.

Това, че ние проучваме и искаме да видим къде са стигнали съответните производители и съответните компании, включително и компанията, която се занимава с този тип реактори IP-1000, може би вече има съответен напредък в тази посока, може би има нови неща, които ние не знаем. Затова не мисля, че трябва да се шокираме, просто трябва да се опитаме наистина максимално добре да се възползваме от създалата се ситуация, от това, че има разрешение, има заповед, с която е определена площадката.

И само да уточним – площадката се определя, а проектът се лицензира, тоест ние не сме в хипотеза на лиценз на проект, просто нямаме такъв. Когато има такъв и когато някога се избере, разбира се, ще бъде спазена цялата процедура. Така че това е по отношение на шокирането – няма място за шок, ние просто казваме на Българския енергиен холдинг: „Проучете какво се е случило, докъде са стигнали нещата“, защото ние имаме одобрен ОВОС за тази технология, за тези три различни опции. Другите две са руски, тази е американска. Ние искаме да имаме диверсификация и затова казваме: „Проверете какво се случва, направете проучване“. Ако е необходимо, да се влезе и да се подпишат съответните споразумения за конфиденциалност. Това сме имали предвид, когато сме казали да влязат в преговори. Защото така – на добра воля, никой няма да каже нищо.

Наложи се да се вземе решение на Министерския съвет, така както и по предходните решения междупрочем, и аз смятам, че това е правилно, защото когато става дума за ядрена енергия, когато става дума за нови мощности, водещ е Министерският съвет – не министърът на енергетиката, решението се взема от Министерския съвет. Така че мястото на Министерския съвет, когато се взимат такива решения, е това – той да даде мандат, за да може Българския енергиен холдинг спокойно да влезе в тези разговори, да влезе в тези преговори, да получи това, което му е необходимо като информация.

По отношение на Енергийната стратегия и Планът „Климат и енергетика“, никакви промени няма да има. Защото това, което коментираме в момента, е просто едно проучване, което ние възлагаме да направи Българския енергиен холдинг. А не взимаме решение за нова ядрена мощност, така че няма как да има промяна в стратегията и в Интегрирания план „Климат и енергетика“.

Освен това процесите са много дълги във времето. Това са процеси, които по лицензиране на проектите, отнемащи години. Така че тук не става въпрос за взето решение, което утре ще бъде факт.

Понеже господин Ерменков спомена в каква политическа ситуация се взимат решенията, аз не исках да влизам в тази тема, но само ще кажа, че последното решение във връзка с IP-1000 на „Уестингхаус“ е от 30 юли 2014 г. Ако не ме лъже паметта, от 6 август 2014 г. беше факт новото служебно правителство.

ТАСКО ЕРМЕНКОВ: Точно така е. Там е записано, че при одобрение от следващото правителство. Така е.

МИНИСТЪР ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Така е записано. Има акционерно споразумение.

ТАСКО ЕРМЕНКОВ: Така е записано, а не е взето окончателно.

МИНИСТЪР ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Да, че одобрява акционерното споразумение, но то е под условие че бъде одобрено от следващото правителство.

Така че ако говорим за политическа ситуация, мисля, че не е уместно да правим тази аналогия. Само пет дни делат това последно решение от служебния кабинет тогава. Така че нека както винаги досега е било, междупрочем, нека да обединим усилията си, да не бъдем черногледни и да не се опитваме да вадим някакви политически дивиденди от това. Смятам, че няма нищо лошо в това решение, то наистина е едно добро решение, което ще ни даде възможност да се ориентираме докъде са стигнали нещата. Това мога да кажа. Ако нещо пропускам,...

Господин Веселинов, благодаря за подкрепата. Само да кажем, че това, което всъщност се случва с процедурата за АЕЦ „Белене“, по никакъв начин не е някакъв звучен шамар, както господин Костадинов го определи, просто защото става ясно, че това, което ще се случи с „Белене“, това, което върви като процедура, ще извърви своя път докрай. Никой не говори за това тези реактори от „Белене“ да отидат на АЕЦ „Козлодуй“. Нали, това, което ние искаме, е по възможност да диверсифицираме технологията, затова искаме да видим как върви този процес. Това е. Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: И аз благодаря.

Господин Костадинов.

АТАНАС КОСТАДИНОВ: Благодаря.

Няма да си позволя повече от две минути реакция на думите на министъра. Съгласен съм, че трябва да се обединим, но аз не знам – казвам го съвсем добронамерено – какво е доверието на премиера към Вас, но ако господин Борисов остави на експертите в Министерството на енергетиката и на консенсуса, изграден в Енергийната комисия, да стигнем до премислени и мъдри решения, добри за България, повярвайте ми, резултатът ще бъде многократно по-добър. Такава политическа реакция с развяването на тезата за нови ядрени мощности и нови технологии за мен е сигнал за недоверие и към нашата парламентарна комисия, и към експертите в Министерството. Аз съм привърженик на друг подход. Преди да се обединим, обаче трябва да се изясним.

Госпожо Министър, в ОВОС са цитирани три технологии, както добре казахте: IP-1000, АЭС-2000 и АЭС-92. Къде за Бога пише в оценката за въздействие върху околната среда да обследваме малки модулни ядрени мощности? Не искам да остава сянка от съмнение в колегите, че IP-1000 и цитираните малки нови модулни мощности нямат абсолютно нищо общо. IP-1000 си е класически реактор с пасивна реакция, който наистина казвате, че още в Европа не е лицензиран, но никъде в оценката за въздействие върху околната среда няма това, което изтече като решение на Министерския съвет, за нови малки модулни свръхмодерни нереализирани още? Кое ни задължава? Няма такова нещо! Ако Вие тук приравнявате IP-1000 с тези нови малки модулни ядрени мощности, това категорично не е вярно и Вие го знаете по-добре от мен.

Така че продължавам да твърдя, че е лош сигнал към инвеститорите в „Белене“ за това, че България мисли да доразвива нещо друго. Това не се прави в последния момент. Подкрепям господин Веселинов, че трябва малко да забавим темпото, да върнем консенсуса в Комисията и енергийните експерти във и извън Министерството да са водещи и тогава да взимаме политически решения. Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: И аз благодаря, господин Костадинов.

Госпожо Петкова!

МИНИСТЪР ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря, уважаеми господин Председател.

Аз само един малък коментар по повод думите на господин Костадинов ще направя. Разбира се, че правим разлика между малки модулни реактори и това, което е дал ОВОС-а и това, за което е одобрена площадката.

Няма да видите никъде в Решението информация, от която да става ясно, че ние възнамеряваме на този ОВОС да бъдат построени малки модулни реактори. Разбира се, че при всяка промяна в технологията – това е така не само за ядрена централа, това е така за всеки един проект, за всяка една енергийна инфраструктура.

Да, ако се промени технологията, безспорно ще се промени и съответно ще трябва да има нов ОВОС, но това не е направено с цел ние да сложим малки модулни реактори, а просто да проучим тази технология. Тя може би ще стане факт след 10, 15 години, а може би и 20 години – нямам представа как ще върви този процес във времето, никой не си прави тази илюзия. Никъде в Решението няма да видите, че става въпрос и за IP-1000.

Идеята е ние да видим в рамките на ОВОС-а, а ОВОС е за IP-1000, когато става дума за американските технологии, да видим какво се случва с тази технология, тъй като тя все още не е лицензирана в Европа, включително когато е взето решението през 2014 г., да се строи IP-1000 на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ – на Седми блок. Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ: Благодаря, госпожо Министър.

Пожелавам Ви успех на преговорите!

Колеги, предлагам да приключим. Закривам заседанието.

(Закрито в 14,05 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Валентин Николов

Стенограф:

Катя Бешева